

Avrupa'daki Endüstriyel, Teknik ve İnşaat Mühendisliği Mirasının Korunması ve Korunması ve Muhafazası Hakkındaki Tavsiye Kararı No. R (90) 20 (COE, 1990)

Recommendation No: R (90) 20 on the Protection and Conservation of the Industrial, Technical and Civil Engineering Heritage in Europe

13 Eylül 1990

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Tüzüğü Madde 15.b koşulları altında,

19 Aralık 1954 tarihinde Paris'te imzalanmış Avrupa Kültürel Miras Sözleşmesi'ni ve özellikle Maddeler 1 ve 5'i göz önünde bulundurarak;

3 Ekim 1985 tarihinde Gırnata'da imzaya açılan, Avrupa Mimari Mirası'nın Korunması hakkındaki Sözleşmeyi göz önünde bulundurarak;

3 ve 4 Ekim 1985 tarihinde Gırnata'da düzenlenen Avrupa Mimari Mirastan sorumlu Bakanlar Konferansı kararlarını ve özellikle yaşam kalitesinde bir etken olarak sosyokültürel yaşamdaki mimari mirasın teşvik edilmesi hakkında olan Karar No.2'yi göz önünde bulundurarak;

Teknik, endüstri ve inşaat mühendisliği mirasının, Avrupa tarihi mirasının dâhili kısmını meydana getirdiğini hatırlayarak;

Özgün doğasını hesaba katarak uygun önlemlerle korunmasını ve muhafaza edilmesini güven altına alma ihtiyacını vurgulayarak;

Bu miras konusunda oluşturulacak kamu farkındalığını uyandırmak ve teşvikleri ilerletmek için gereken izlemlere , Avrupa düzeyinde sözü edilen eylem bağlamında haklı boyutların verileceğini gözlemleyerek;

Bu amaçları başarmak için, teknik, endüstriyel ve inşaat mühendisliği mirasının bilimsel bilgisinin teşvik edilmesinin, üye devletler adına ilave dikkat konusu olması gerektiğini *ele* alarak,

Üye Devletlerin hükümetlerine:

- teknik, endüstriyel ve inşaat mühendisliği mirasının tanımlanması, gözlemi ve bilimsel incelenmesine izin veren önlemlerin uygulanmasını sağlamayı veya takip etmeyi;
- bu mirası ilgili yasal koruma ve muhafaza etme önlemleri yoluyla özgün doğasına bağlı olarak korumayı;
- teknik, endüstriyel ve inşaat mühendisliği mirası hakkındaki kamu bilgisini ve bu mirasın artırılmasını, kamuyu genel anlamda uyarmak yoluyla ve turizmin teşvik edilmesi üzerinde özel vurgu yaparak teşvik etmeyi;
- bu tavsiyeye eklenen ekte oluşturulan prensipler temelinde, bir bütün olarak Avrupa ortak tarihi mirasının bir kısmı olan belirli istisnai endüstriyel toplulukları muhafaza etme ve sürdürme gayretlerini bir araya toplama olasılığını çalışmayı tavsiye etmekte; ve
- Genel Sekreterlikten bu tavsiye metnini üye olmayan devletlere, Taraflara veya Avrupa Kültürel Miras Sözleşmesi ve/veya Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesine Taraf olmaları için davet edilen devletlere iletmesini rica etmektedir.

Tavsiye Kararı No. R (90) 20

I. Tavsiye Kararının Amaçları

Çağımıza ve toplumumuza özgü endüstriyel medeniyetin hızlı gelişimi, yakın ekonomik krizler ve teknolojik ani artıştan kaynaklanan yeni üretim tipleri ve iş alanları kimi zaman binaların, kuruluşların topyekûn ortadan kaybolmasını veya endüstriyel aktivitenin eserlerini gerektiren şehir veya şehir dışı manzaralarında ortaya çıkan başlıca değişikliklerle bütün sektörlerde ve endüstriyel faaliyette geniş kapsamlı karışıklıklara yol açmıştır. Bugün, Avrupa, ortak bilincinin ve Avrupa kimliğinin önemli bir kısmı olan, bazı öğeleri mirasın parçası olarak korunmayı hak eden bu mirasın teknik, kültürel ve sosyal değerinin farkına varmaya başlamaktadır.

Bu temayla ilgili olarak Lyons'ta (Fransa) "Endüstriyel miras, hangi politikalar?", Madrid'de (İspanya) "Mühendislik ve kamu çalışmaları: mirasın yeni bir boyutu", Bochum'da (Federal Almanya Cumhuriyeti) "Kültürel bir miras olarak mühendislik anıtlarını aramak" ve Durham'da (Birleşik Krallık) "Endüstriyel mirası kaydetmek" konularında Avrupa Konseyi tarafından düzenlenen söyleşi dizileri bu mirasın rolünü endüstri sonrası toplumda vurgulamış ve bu mirasın kendine has doğasını hesaba alan koruma ve sürdürme politikalarının uygulanması ihtiyacını gündeme getirmiştir. Tarihi mirasın belirli bir kategorisine doğru bu yaklaşımı benimsemeye, amaç sadece binaları, teknik anıtları, siteleri veya nesnelere ele almak değil, aynı zamanda fiziksel bir çevreyi, bilgi külliyatını, teknikleri ve yaşam şekillerini de ele almaktır.

II. Teknik, Endüstriyel ve İnşaat Mühendisliği Mirasının Tanımlanması, Gözlenmesi ve Bilimsel İncelenmesi İçin Önlemler

I. Bu miras sistematik olarak şu şekillerde tanımlanmalıdır:

- i. bu mirasın çok disiplinli karakterini hesaba alan ve koruma ve değerini artırma politikaları için kullanılacak sürekli ayrıntılı gözlemleri oluşturarak;
- ii. özellikle coğrafik durumları erişimi zorlaştıran (küçük hidrolik çalışmalar, küçük barajlar, kullanılmayan madenler vb.) ve korunması zor olan önemli siteler ve yerleri tanımlayarak;
- iii. teknik, endüstriyel ve inşaat mühendisliği mirası hakkındaki çalışma ve araştırma programlarını şu yollarla teşvik ederek:

- mirasın idaresinden sorumlu kamu kurumları;
- profesyonel çevreler yanı sıra üniversite ve bilimsel araştırma kurumları;
- o amaca yönelik firmalar tarafından sponsorluk yapılması güdülen ilgili endüstriyel ve ticari şirketler;
- bu mirasın savunulması ve teşvik edilmesiyle ilgili özel ve kamu birlikleri ve organizasyonlar;

- iv. özellikle girişim bağlamında erken emekli olmuş veya emekli profesyonellere veya dışarıda, sadece arşivleri değil teknikleri korumaya ve incelemeye yönelik bakışla, teknik bilgi ve araçların, makine ve kurumların işlemlerine başvurarak;

2. Bu amaçla modern ve yüksek başarımlı yöntemlerin ve kaynakların, Avrupa düzeyinde açıklanan yaygın ölçütlerle uyum içinde kullanılması gerekmektedir.

III. Teknik, Endüstriyel ve İnşaat Mühendisliği Mirasını Korumak ve Muhafaza Etmek İçin Önlemler

Teknik, endüstriyel ve inşaat mühendisliği mirasının ölçeği ve kapsamı, doğasıyla birlikte miras politikalarının geniş çerçevesi içinde spesifik koruma ve muhafaza etme önlemlerini

benimsemeyi gerekli kılmaktadır. Belirli bir tarihi veya bilimsel değerleri olsa bile Avrupa’da mevcut bütün teknik veya endüstriyel oluşumları ölçeklemek imkansız olur. Seçim herhangi başka bir miras alanından daha çok gereklidir. Bazen, inşa, araç veya nesnenin saf tanımı kendi içinde bir muhafaza etme şeklini temsil eder. Bu seçimin, farklı üretim kollarının dengeli bir temsilini sağlamak üzere yapılması gerekecektir. Ayrıca bu görevde sahipler ve girişimleri birleştirmek de önemlidir. Bu konuda aşağıdakiler yapmak gerekir:

1. Avrupa düzeyinde, teknik, endüstriyel ve inşaat mühendisliği mirası için koruma ve muhafaza etme politikalarını şu yollarla teşvik etmek:
 - i. bu mirasın doğasına adapte edilen uygun yasal önlemleri benimsemek;
 - ii. araştırma ve olası koruma şekilde gelecekteki müdahaleler için rezerve alanları temsil eden terk edilmiş endüstriyel alanların toprak politikası çerçevesini tanımlamak;
 - iii. bölgesel düzeyde pilot araştırma ve muhafaza programları oluşturmak;
2. Teşvikleri sağlamak için stratejileri şu yollarla oluşturmak:
 - i. bu mirasın kurtarılması ve değerinin artırılmasına katkıda bulunmak için hiçbir şekilde sponsorluk firmasıyla bağlantılı olmayan aktivite sektörlerinde bile vergi teşviklerine dayanan girişimler yoluyla sponsorluğu teşvik etmek;
 - ii. teknik endüstriyel binaların, inşaat mühendisliği çalışmalarının ve üretim süreçlerinin oluşturulmasıyla ilgili tarihlerini, özellikle planları ve diğer verileri araştıran arşivlerin teşebbüsü yoluyla seçici muhafazayı beslemek;
 - iii. güncelliğini kaybetmiş bütün malzemeleri, onları kaydetmeden yok etmek için değil, en azından bir dizi türleri elde tutmak için girişimleri zorlamak.

IV. Kamuyu Teknik, Endüstriyel ve İnşaat Mühendisliği Mirası Konusunda Alarma Geçirme Önlemleri

Kamuyu endüstriyel, teknik ve inşaat mühendisliği mirası konusunda uyarmak ve bu alandaki bilimsel bilgi, mirasın korunmasını besler ve muhafaza edilmesi, onarımı ve değerinin artırılması için tasarlanan projelerin uygulanmasını cesaretlendirmek için çok şey yapar. Bu amaçla, kamu otoritelerinin şunları yapması yine kendilerine bağlıdır:

1. üniversite veya teknik düzeylerde bu sektörde veya el işlerinde, bilimsel disiplinler ve mirasa yöneltilmiş bir yaklaşım arasında kurulan bağımsız bir ruh içinde uzmanların eğitimini teşvik etmek;
2. aşağıdakileri uyarmak ve bilgi sağlamak üzere özel kampanya düzenlemek;
 - i. dikkatlerini hem bu mirasın tarihi değerine hem de endüstriyel turizmi cesaretlendiren belirli kültürel rotalar düzenleyerek turizmin teşvik edilmesini içeren yeni kullanım şekilleri ve iyileştirmeye odaklanan eylemden ortaya çıkan olasılıklara çekmek amacıyla yerel ve bölgesel olarak seçilmiş temsilcilikler;
 - ii. miraslarının değerinin yalnızca üretimde yatmadığının farkına varmalarını sağlamak amacıyla, sık sık ilgili kuruluşların sahipleri ve yöneticilerinden oluşan profesyonel çevreler;
 - iii. bu mesaj tipi için özellikle kabul eden izleyici kitesini oluşturan, okuldaki genç insanlar;
 - iv. tarihi mirasa ait bilgileri genelde anıtlarla ve bina gruplarıyla sınırlı genel anlamda kamu; özelleştirilmiş müzelerin geliştirilmesi, halen üretimde olan teşebbüslerde “açık günler” gibi inisiyatifler veya Avrupa miras günleri sebebiyle endüstriyel mirasa dikkat etmeye odaklanmak bütün vatandaşların tarihi mirastaki endüstriyel kuruluşların göze çarpan yerini fark etmelerini sağlamak için çok şey yapabilir; yerel otoriteler endüstriyel turizmi düzenlemek ve teşvik etmek yoluyla kamu ile bir köprü kurmak adına önemli rol oynamaktadır; belirli kültürel rotalar farkındalığı ortaya çıkarmak için böyle bir programa mükemmel şekilde uyacaktır.

V. Avrupa Düzeyinde İşbirliği ve Müdahaleyi Teşvik Etme Önlemleri

Bir dizi varsayımda , yapılacak çalışma bölgesel veya ulusal düzeyde bile otoriteler veya özel çevreler tarafından verilebilecek destekten daha fazlasını gerektirmektedir. Avrupa işbirliği böylece amaçlara cevap vermeyi kolaylaştıracak ve aşağıdaki şekillerde ifade edilebilecektir:

- özellikle Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesini izlemek ve uygulamak bağlamında teknik ve endüstriyel mirasın korunması ve değerinin artırılması için tanımlanacak stratejiler hakkında devletlerin yetkili otoriteleri arasında inisiyatif işbirliği ve danışması;
- istisnai öneme sahip yerel projeler konusunda kesin işbirliği ve bir dizi devlette geniş ölçekli operasyonları oluşturma bakışıyla teknik bilgilerini ve yatırımlarını biriktirecek olan ilgililerin bir Avrupa boyutuna sahip olması. Avrupa projelerinin uygulanması aşağıdakilerin desteğiyle mümkün olabilir:
 - Avrupa Konseyi teknik yardım programları;
 - Girişimler adına sponsorluk veya Avrupa kuruluşlarından ilave finansal yardım.

Öğrenci Çevirmen: Şelale Dalyan

Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım